

Tillfälliga regler om tillstånd att sända kommersiell radio

*Delbetänkande
av 2007 års utredning om kommersiell radio*

Stockholm 2007

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2007:110

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen, 2003.
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Textbearbetning och layout har utförts av Regeringskansliet, FA/kommittéservice

Tryckt av Edita Sverige AB
Stockholm 2007

ISBN 978-91-38-22884-5
ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Kulturdepartementet

Regeringen beslutade den 14 juni 2007 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att föreslå vilka villkor som bör gälla för den kommersiella radion i framtiden (dir. 2007:77).

Till särskild utredare förordnades fr.o.m. den 14 juni 2007 chefsrådmannen Martin Holmgren.

Som experter förordnades fr.o.m. den 24 september 2007 Eva Bengtsson, verksjurist vid Radio- och TV-verket, Åsa Finnström, kansliråd vid Kulturdepartementet, Anna Gulesjö, rättssakkunnig vid Kulturdepartementet och Eva Tetzell, ställföreträdande direktör vid Granskningsnämnden för radio och TV.

Som sekreterare förordnades fr.o.m. den 1 oktober 2007 kammarrättsassessorn Karin Johansson.

Utredningen, som har antagit namnet 2007 års utredning om kommersiell radio, överlämnar härmed delbetänkandet *Tillfälliga regler om tillstånd att sända kommersiell radio* (SOU 2007:110). I enlighet med utredningsdirektiven innehåller betänkandet förslag till hur de befintliga tillstånden att sända lokalradio kan förlängas i avvaktan på att ett nytt regelverk träder i kraft.

Stockholm i december 2007

Martin Holmgren

/Karin Johansson

Innehåll

Sammanfattning	7
Författningsförslag	11
1 Uppdrag och arbete	15
1.1 Uppdrag	15
1.2 Arbete	15
2 Historik och gällande rätt	17
2.1 Historik	17
2.2 Lokalradiolagen	18
2.2.1 Lagens utgångspunkter	18
2.2.2 Tillstånd	19
2.2.3 Tillståndsperiod	19
2.2.4 Auktion	20
2.2.5 Koncessionsavgift	20
2.2.6 Sändningarnas innehåll	20
2.3 Lagen om tillfälliga bestämmelser i fråga om tillstånd att sända lokalradio ("stopplagen")	21
2.4 Tidigare utredningsarbete	22
2.5 Nuvarande regelverk för kommersiell radio	22
2.5.1 Tillstånd	22
2.5.2 Tillståndsperiod	23
2.5.3 Urval	24
2.5.4 Koncessionsavgift	25
2.5.5 Sändningarnas innehåll	26

2.5.6	Reklam och annan annonsering	26
2.5.7	Sanktioner och tillsyn	26
3	Tillstånd att sända kommersiell radio.....	29
3.1	Bakgrund.....	29
3.1.1	Koncessionsavgift	29
3.1.2	Tillståndsperiodens längd.....	30
3.1.3	Innehållet i sändningarna.....	30
3.2	Uppdraget	31
3.3	Nuvarande regler för förlängning av tillstånd	31
3.4	En lag med tillfälliga bestämmelser om tillstånd att sända lokalradio	33
3.5	Tillståndsperiod.....	34
3.6	Förlängning av tillstånd	34
3.7	Sändningarnas innehåll.....	36
3.8	Ikraftträdande m.m.	37
4	Konsekvenser av förslagen	39
5	Författningskommentar	41
Bilaga		
	<i>Kommittédirektiv .....</i>	45

Sammanfattning

Bakgrund

Den 1 april 1993 blev det genom lokalradiolagen (1993:120) tillåtet att efter tillstånd sända kommersiell radio i Sverige. Om det fanns fler än en sökande till ett ledigt tillstånd auktionerades tillståndet ut till den som betalade mest. Beloppet blev också den årliga koncessionsavgift som tillståndshavaren åtog sig att betala. Det genomsnittliga beloppet för att få ett tillstånd var vid lagens införande ca en miljon kr.

Syftet med lokalradiolagen var att stärka mångfalden och den lokala förankringen i eteren. Lagen innehöll därför olika regler för att motverka maktkoncentration, bl.a. kunde ingen få mer än ett sändningstillstånd. I fråga om sändningarnas innehåll föreskrevs att minst en tredjedel av sändningstiden varje dygn skulle användas för program som hade framställts särskilt för den egna verksamheten.

Den 1 juli 2001 trädde ett nytt regelverk för kommersiell radio i kraft i radio- och TV-lagen (1996:844). Det nya regelverket innebar att koncessionsavgifterna sänktes kraftigt till 40 000 kr per tillstånd och år. Radio- och TV-verket fördelade tillstånden efter vissa i radio- och TV-lagen uppställda kriterier, bl.a. att sändningarna i hög grad skulle utgöras av eget material och av program med lokal anknytning.

Samtidigt med att det nya regelverket infördes blev lokalradiolagen upphävd. Vissa av bestämmelserna i den upphävda lagen, bl.a. om tillstånd och om innehållet i sändningarna, ska dock tillämpas till utgången av 2008 för de som fått sina tillstånd enligt den äldre lagstiftningen. När det gäller koncessionsavgiftens storlek ska de tillståndshavare som ursprungligen fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen även efter 2008 betala den avgift som fastställdes när tillståndet i fråga auktionerades ut. Avgiften justeras årligen med hänsyn till förändringar i det allmänna prisläget.

För närvarande finns det 89 sändningstillstånd för kommersiell lokalradio. De allra flesta av dessa – 81 stycken – sänder enligt lokalradiolagens regler. Koncessionsavgiftens storlek gör att det är svårt att nå lönsamhet i branschen. En annan effekt av lönsamhetsproblemen är att marknaden numera domineras av två nätverk. Den mångfald som eftersträfvats för lokalradion har således inte förverkligats.

Utredningens huvuduppdrag är att föreslå hur ett nytt regelverk för kommersiell radio kan utformas. Enligt direktiven för uppdraget bör ett nytt regelverk kunna träda i kraft den 1 januari 2010. Samtliga nuvarande tillstånd löper ut den 31 december 2008 och lokalradiolagens respektive radio- och TV-lagens regler ger samtliga tillståndshavare en långtgående rätt till förlängning med åtminstone fyra år. För att inte fördröja genomslaget av ett nytt regelverk ska utredningen i detta delbetänkande lämna förslag på de insatser och författningsändringar som behövs för att tillfälligt förlänga de nuvarande tillstånden.

Utredningens förslag

Utredningen föreslår att en lag med tillfälliga bestämmelser om tillstånd att sända lokalradio införs. Lagen, som enligt förslaget ska gälla under tiden 1 juli 2008–31 december 2009, reglerar tillståndsperiodens längd och möjligheten till förlängning av ett sändningstillstånd. För de tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen reglerar lagen dessutom innehållet i sändningarna. Förslaget innebär att en tillståndsperiod får vara högst ett år och att Radio- och TV-verket ges rätt att besluta om längden på varje period.

Möjligheterna att få ett tillstånd förlängt är i den föreslagna lagen väsentligen desamma som enligt nuvarande regelverk. Det innebär att ett tillstånd som ursprungligen har meddelats enligt lokalradiolagen inte ska få förlängas om det finns grund för att återkalla tillståndet. För de tillstånd som har meddelats enligt radio- och TV-lagen får förlängning även vägras om tillståndshavaren väsentligt har brutit mot sändningsvillkoren eller inte sänt tillräckligt mycket eget material, eller om det skett sådana tekniska eller liknande förändringar att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle meddelas. En ansökan om förlängning ska enligt den föreslagna lagen ges in senast fyra månader före utgången av till-

ståndsperioden. Om Radio- och TV-verket avser att inte medge förlängning ska verket meddela det senast två månader före tillståndsperiodens utgång.

Samtliga innevarande sändningstillstånd löper ut den 31 december 2008. Nya tillståndsperioder kommer därmed att börja löpa den 1 januari 2009. Genom förslaget att en tillståndsperiod får vara högst ett år blir det möjligt för Radio- och TV-verket att under hösten 2008 meddela tillstånd som gäller endast under 2009. Därefter skulle ett nytt regelverk kunna träda i kraft den 1 januari 2010.

De tillståndshavare som ursprungligen fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen har krav på sig att sända sådana program som framställts särskilt för den egna verksamheten under minst en tredjedel av sändningstiden varje dygn. Övriga tillståndshavare ska sända eget material under minst tre timmar per dygn under tiden 06.00–21.00, men det krävs då dels att materialet har bearbetats redaktionellt, dels att det är unikt för lokalradiostationen i fråga. Utredningen föreslår att de tillståndshavare som sänder enligt lokalradiolagen även under 2009 ska ha samma krav på sig som tidigare, dvs. att de under minst en tredjedel av sändningstiden per dygn ska sända sådana program som framställts särskilt för den egna verksamheten. Något krav på att materialet ska ha bearbetats redaktionellt finns inte.

Konsekvenser av utredningens förslag

Förslaget om att innevarande tillstånd får förlängas i högst ett år innebär en nackdel för tillståndshavarna eftersom de får svårt att planera och göra eventuella investeringar i sina verksamheter. Den kommersiella radion har dock under en lång tid gått med förlust. Endast under det senaste, eller möjligen de två senaste åren, har något av de enskilda företagen gjort en viss vinst. I ljuset av detta bedömer utredningen att förslaget inte medför några direkta negativa ekonomiska konsekvenser för tillståndshavarna, jämfört med om tillstånden skulle förlängas i fyra eller möjligen åtta år. Förslaget innebär inte heller några konsekvenser i de övriga avseenden som avses i 14 och 15 §§ kommittéförordningen (1998:1474).

Författningsförslag

Förslag till lag med tillfälliga bestämmelser om tillstånd att sända lokalradio

Lagens tillämpningsområde

1 §

Denna lag innehåller vissa tillfälliga bestämmelser för tillstånd att sända lokalradio.

2 §

Bestämmelserna i lagen ska tillämpas istället för
– 5 kap. 6 och 13 §§ radio- och TV-lagen (1996:844), och
– punkt 3 a) och b) av övergångsbestämmelserna (2001:272) till radio- och TV-lagen.

Tillståndsperiod

3 §

Radio- och TV-verket beslutar om varje tillståndsperiods längd. En tillståndsperiod får vara högst ett år.

Förlängning av tillstånd

4 §

En tillståndshavare som vill få sitt tillstånd förlängt ska ge in en sådan ansökan till Radio- och TV-verket senast fyra månader före tillståndsperiodens utgång.

5 §

Ansöker en tillståndshavare inom den tid som anges i 4 § om förlängning av sitt tillstånd ska detta förlängas med ytterligare en tillståndsperiod, såvida det inte finns grund för att återkalla tillståndet.

Annat tillstånd än sådant som ursprungligen har meddelats enligt lokalradiolagen får, förutom vad som sägs i första stycket, inte heller förlängas om

1. tillståndshavaren väsentligt har brutit mot villkor som enligt 5 kap. 10 eller 11 § radio- och TV-lagen har förenats med sändningstillståndet,

2. tillståndshavaren väsentligt har brutit mot bestämmelsen om eget material i 6 kap. 7 a § radio- och TV-lagen och det inte finns särskilda skäl för att tillståndet ska förlängas, eller

3. förändringar i tekniken eller i användningen av radiofrekvenser på grund av internationella överenskommelser som Sverige anslutit sig till medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle meddelas.

6 §

Som tillståndshavare enligt 5 § ska anses också den vars sändningsområde efter ändrad indelning enligt 5 kap. 14 § radio- och TV-lagen har genomgått endast sådana förändringar att sändningsområdet framstår som väsentligen detsamma som före den ändrade indelningen.

7 §

Om Radio- och TV-verket inte avser att medge förlängning ska verket senast två månader före tillståndsperiodens utgång meddela tillståndshavaren att tillståndet inte kommer att förlängas.

Sändningarnas innehåll

8 §

Har tillståndshavarens ursprungliga tillstånd meddelats enligt lokalradiolagen (1993:120) ska denne sända sådana program som framställts särskilt för den egna verksamheten under minst en tredjedel av sändningstiden varje dygn.

9 §

Om en tillståndshavare bryter mot 8 § tillämpas 10 kap. 9 § första stycket 1. radio- och TV-lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008 och gäller till och med den 31 december 2009.

1 Uppdrag och arbete

1.1 Uppdrag

Huvuduppgiften för utredningen är att föreslå hur ett nytt regelverk för den kommersiella lokalradion ska utformas. Samtliga nu gällande tillstånd att sända lokalradio löper ut den 31 december 2008. Tiden medger inte att nya regler träder i kraft dessförinnan. Enligt direktiven för uppdraget bör ett nytt regelverk kunna träda i kraft vid årsskiftet 2009/2010. Om tillstånden förlängs enligt nu gällande regelverk kommer de nya villkoren inte att kunna tillämpas förrän efter utgången av 2012, i vissa fall möjligen först efter 2016. Utredningen har därför i uppdrag att i ett delbetänkande lämna förslag till de insatser och författningsändringar som behövs för att förlänga de nuvarande tillstånden i avvaktan på att nya regler träder i kraft.

Enligt direktiven skulle utredningen även nu behandlat frågan om sponsring av program. Utredningen har dock hos regeringen framställt en begäran om förlängning av uppdraget i denna del.

Direktiven finns i *bilaga 1*.

1.2 Arbete

De frågor utredningen arbetar med är av stort intresse för radiobranchen. Utredaren och sekreteraren har träffat företrädare för MTG Radio, SBS Radio, Sveriges Radio, Teracom, Upsala Nya Tidning och radiostationen City 106,5 samt ett par aktörer som vill börja sända kommersiell radio. I arbetet med detta delbetänkande har utredningen sammanträtt vid tre tillfällen.

2 Historik och gällande rätt

2.1 Historik

År 1925 började AB Radiotjänst – sedermera Sveriges Radio – att sända radio i Sverige. Under 1950- och 1960-talet skedde viss ”piratradioverksamhet” genom bl.a. Radio Nord¹, men det var först 1979 som sändningar utanför Sveriges Radios sfär blev tillåtna i form av närradio. Sådana sändningar sker inom ett lokalt begränsat område med syftet att ideella föreningar och andra liknande aktörer utan kommersiellt intresse ska kunna nå ut till allmänheten med sitt budskap. I 4 kap. 4 § radio- och TV-lagen (1996:844) anges vilka sammanslutningar som kan få tillstånd att sända närradio.²

Under 1980-talet ökade antalet hushåll som kunde ta emot och se satellitsända TV-program kraftigt. Denna utveckling bidrog till att frågan om TV-reklam avdramatiserades i Sverige. År 1991 beslutade riksdagen om förutsättningarna för en svensk marksänd TV-kanal att få sända reklam och i december samma år inledde Nordisk Television AB, numera TV4 AB, reklamfinansierade sändningar.

I samband med att riksdagen gav tillstånd till Nordisk Televisions sändningar inledde regeringen ett arbete i syfte att göra det möjligt att sända lokal reklamfinansierad radio. Arbetet bedrevs i två steg. I det första steget gavs en särskild utredare i uppdrag att redovisa de frekvenstekniska förutsättningarna för ytterligare ljudradiosändningar. Utredarens förslag redovisades i betänkandet *Tekniskt utrymme för reklamfinansierad radio* (SOU 1991:108). I det andra steget utarbetade Kulturdepartementet promemorian *Regler och villkor för privatradio* (Ds 1992:22). Promemorian innehöll bl.a. förslag om privatradions allmänna inriktning, vem

---

¹ Radio Nord sände musik, nyheter, sport och reklam dygnet runt från ett sändarfartyg utanför Stockholms skärgård.

² Reglerna fanns tidigare i närradiolagen (1982:459), som upphävdes den 1 december 1996.

som skulle kunna få tillstånd att sända sådan radio och regler för reklam och sponsring av program.

Som nämnts ovan är möjligheten att sända närradio förbehållen ideella sammanslutningar. Under slutet av 1980-talet och början av 1990-talet förekom organiserade försök att kringgå närradiolagens förbud mot reklam. Föreningar, liksom företag som utnyttjade föreningar som bulvaner, använde närradion för att etablera kommersiella radiosändningar. De sanktioner som fanns var inte tillräckligt effektiva för att överträdelserna skulle upphöra. Genom att bryta mot närradiolagen skaffade sig vissa aktörer en fördel framför andra, som inväntade att reklamfinansierad radio skulle bli tillåten. Överträdelserna innebar också att det blev svårare att få utrymme till föreningssändningar av det slag som närradion var avsedd för.³

Den 1 januari 1992 trädde yttrandefrihetsgrundlagen (1992:1469, YGL) i kraft. Enligt lagen skulle det råda etableringsfrihet för ljudradio och television på motsvarande sätt som för tryckta skrifter. Detta, tillsammans med övriga omständigheter som redovisats ovan, gjorde att regeringen bedömde tiden vara mogen för att tillåta lokala kommersiella radiosändningar. Hösten 1992 lade regeringen fram propositionen *Privat lokalradio* (prop. 1992/93:70), som innehöll förslag till ett regelverk för kommersiell lokalradio, och den 1 april 1993 trädde lokalradiolagen (1993:120) i kraft.

2.2 Lokalradiolagen

2.2.1 Lagens utgångspunkter

En grundläggande tanke vid lokalradiolagens tillkomst var att öka yttrandefriheten inom ljudradions område.⁴ Som nämnts ovan föreskrev YGL etableringsfrihet för ljudradio. Eftersom frekvensutrymmet i eteren är begränsat kan dock principen om etableringsfrihet inte tillämpas fullt ut. 3 kap. 2 § första stycket YGL föreskriver därför att rätten att sända radioprogram på annat sätt än genom tråd får regleras genom lag, som innehåller föreskrifter om tillstånd och villkor för att sända. Etableringar av marksänd ljudradio förutsätter alltså någon form av tillståndsgivning.

---

³ Se prop. 1992/93:70 s. 5.

⁴ Se prop. 1992/93:70 s. 6–7.

I propositionen till lokalradiolagen anförde regeringen att det var angeläget att den nya lagstiftningen skulle medföra att antalet självständiga röster i etern ökade väsentligt. Utländska erfarenheter hade visat att det fanns en stark tendens till kedjebildning genom att lokala radioföretag köptes upp av starkare konkurrenter, som på så sätt fick tillgång till ett stort antal sändare genom vilka de kunde sända ut i stort sett samma program. En sådan utveckling skulle enligt regeringen inte främja mångfalden i radion utan borde motverkas, bl.a. genom att varje radiostation fick en oberoende ställning med inriktning mot sitt lokala spridningsområde.⁵

2.2.2 Tillstånd

Det krävdes enligt lokalradiolagen tillstånd av Radio- och TV-verket⁶ för att få sända lokalradio inom ett visst sändningsområde. Flera tillstånd kunde lämnas för samma sändningsområde. Både fysiska och juridiska personer kunde få tillstånd. Staten, kommuner, landsting, programföretag med tillstånd enligt 2 kap. 2 § radio- och TV-lagen⁷ och dagstidningsutgivare kunde dock inte få tillstånd. Dessutom kunde ingen, varken direkt eller indirekt, få mer än ett tillstånd.

2.2.3 Tillståndsperiod

Lokalradiolagen föreskrev att ett tillstånd gällde till utgången av den period under vilken tillståndet hade meddelats. Varje tillståndsperiod var åtta år och den första perioden löpte under tiden 1 januari 1993–31 december 2000. Om en tillståndshavare begärde förlängning av sitt tillstånd före utgången av tillståndsperioden skulle Radio- och TV-verket förlänga tillståndet med ytterligare en tillståndsperiod, såvida det inte fanns grund för att återkalla tillståndet. Återkallelse kunde dock bara ske i vissa särskilt reglerade fall, bl.a. om tillståndshavaren inte hade utnyttjat sin rätt att sända radio.

---

⁵ Se prop. 1992/93:70 s. 8.

⁶ Tillståndsmyndighet var fram till den 30 juni 1994 Styrelsen för lokalradiotillstånd. Därefter togs uppgiften över av Radio- och TV-verket.

⁷ De programföretag som avses är dels sådana som har tillstånd att sända TV-program, dels sådana som har tillstånd att sända ljudradioprogram till hela landet eller till utlandet.

Lokalradiolagen upphörde att gälla den 1 juli 2001. Vissa av lokalradiolagens bestämmelser ska dock tillämpas fram till utgången av 2008 för de tillståndshavare som fått sina tillstånd före den 1 juli 2001. Detta beskrivs närmare i avsnitt 3.1–3.3.

2.2.4 Auktion

Lokalradiolagen föreskrev att Radio- och TV-verket skulle kungöra när ett tillstånd för ett sändningsområde blev ledigt. Fanns det bara en sökande fick denne tillståndet, förutsatt att en minimiavgift betalades inom en viss tid.

Om det fanns flera sökande till ett ledigförklarat sändningsområde – vilket vanligtvis var fallet – gav Radio- och TV-verket dessa möjlighet att samordna sina ansökningar. Kunde de sökande inte samordna ansökningarna kallade Radio- och TV-verket till en offentlig auktion, där samtliga sökande fick ange vilket årligt belopp de var beredda att betala i avgift till staten. Alla sökande var således medvetna om vilka bud som lades och den som åtog sig att betala den högsta årliga avgiften fick sändningstillståndet.

2.2.5 Koncessionsavgift

Lokalradiolagen utgick från att den kommersiella radion inte borde åsamka samhället några kostnader. Ett uttryck för detta var att en tillståndshavare som lägst skulle betala 20 000 kr per år, s.k. minimiavgift. Om en tillståndshavare hade fått sitt tillstånd efter budgivning vid auktion uppgick dock den årliga koncessionsavgiften till det belopp som tillståndshavaren hade åtagit sig att betala vid auktionen. Den genomsnittliga koncessionsavgiften för att få ett tillstånd var vid mitten av 1990-talet närmare 1,5 miljoner kr.⁸

2.2.6 Sändningarnas innehåll

En bärande princip i lokalradiolagen var att programmen skulle präglas av självständighet och ha en lokal karaktär. I lagen föreskrevs därför att en tillståndshavare skulle sända program som hade

---

⁸ Se SOU 1996:176 s. 138.

framställts särskilt för den egna verksamheten under minst en tredjedel av sändningstiden varje dygn.

2.3 Lagen om tillfälliga bestämmelser i fråga om tillstånd att sända lokalradio ("stopplagen")

Syftet med lokalradiolagen var att stärka mångfalden och den lokala förankringen i etern. Lagen innehöll därför olika regler för att motverka maktkoncentration. Exempelvis kunde som nämnts ovan ingen få mer än ett sändningstillstånd och vissa radio- och TV-företag samt dagstidningsföretag kunde inte få något tillstånd alls. I fråga om sändningarnas innehåll föreskrevs att minst en tredjedel av sändningstiden varje dygn skulle användas för program som hade framställts särskilt för den egna verksamheten.

Hösten 1994 fann konstitutionsutskottet att den mångfald och lokala förankring, som det nya regelverket avsåg att stärka, i stor utsträckning hade uteblivit. Enligt utskottet dominerades lokalradion av ett fåtal kapitalstarka nätverksföretag. Granskningsnämnden för radio och TV hade dessutom slagit fast att en tillståndshavare kunde uppfylla lagens krav på eget programinnehåll genom att sända individuell förprogrammerad musikmix under natten.⁹ Det innebar att en station under resten av dygnet kunde sända enbart nätverksmaterial utan att bryta mot lagens bestämmelser. Mot denna bakgrund ansåg konstitutionsutskottet att det var nödvändigt att se över förutsättningarna för den privata lokalradion. För att hejda den pågående utvecklingen med nätverksföretagens dominans antogs lagen (1995:1292) om tillfälliga bestämmelser i fråga om tillstånd att sända lokalradio ("stopplagen"). Lagen innebar att Radio- och TV-verket fram till den 31 december 1995 inte fick meddela några nya tillstånd enligt lokalradiolagen. Efter att ha förlängts vid tre tillfällen upphörde lagen att gälla den 1 juli 2001, då det nu gällande regelverket för kommersiell radio trädde i kraft.

---

⁹ Granskningsnämnden för radio och TV:s slutliga beslut 104/94 den 12 oktober 1994.

2.4 Tidigare utredningsarbete

Snart efter att stopplagen hade trätt i kraft 1995 utsågs en parlamentariskt sammansatt kommitté som fick i uppgift att lämna förslag till ändrade regler för lokala ljudradiosändningar. Kommittén föreslog i betänkandet *Den lokala radion* (SOU 1996:176) bl.a. att det befintliga systemet med auktioner skulle ersättas med ett urvalsförfarande baserat på programverksamhetens inriktning, ägarförhållanden och finansiering. Många remissinstanser var dock kritiska och kommitténs förslag ledde inte till lagstiftning.

År 1997 fick en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur de framtida villkoren för den kommersiella lokalradion skulle utformas. I betänkandet *Den framtida kommersiella lokalradion* (SOU 1999:14) föreslog utredningen bl.a. att auktionsförfarandet skulle ersättas av ett urvalsförfarande enligt vissa kriterier som Radio- och TV-verket hade att bedöma, att tillstånden skulle meddelas för fyra år istället för åtta år och att varje radiostation skulle vara tvungen att sända tre timmar eget material under tiden 06.00–21.00 varje dygn.

Med utgångspunkt i betänkandet lade regeringen fram propositionen *Kommersiell lokalradio* (prop. 1999/2000:55), som innehöll förslag till ett nytt regelverk för lokalradion. Bestämmelserna föreslogs bli införda i radio- och TV-lagen och lokalradiolagen bli upphävd. Vissa bestämmelser i lokalradiolagen föreslogs dock bli fortsatt tillämpliga till utgången av 2008 för de som hade fått tillstånd enligt den lagen. Riksdagen antog propositionen och den 1 juli 2001 trädde de nya reglerna i kraft.

2.5 Nuvarande regelverk för kommersiell radio

2.5.1 Tillstånd

Tillstånd att sända lokalradio får enligt 5 kap. 4 § radio- och TV-lagen lämnas till såväl fysiska som juridiska personer. Staten, landsting och kommuner får liksom enligt lokalradiolagen inte inneha tillstånd. Däremot kan den som ger ut en dagstidning, eller som har ett bestämmande inflytande i ett företag som ger ut en sådan tidning, numera få sändningstillstånd.

Tidigare kunde ingen nationellt sett ha mer än ett tillstånd. Genom radio- och TV-lagen blev det dock möjligt för en och samma tillståndshavare att ha tillstånd i flera olika sändnings-

områden. Inom ett sändningsområde får dock ingen ha mer än ett tillstånd, såvida det inte finns särskilda skäl.

Ett tillstånd att sända lokalradio får förenas med villkor. De villkor som är tillåtna framgår av 5 kap. 10 och 11 §§ radio- och TV-lagen, bl.a. att sända en viss mängd eget och lokalt material.

Ett tillstånd får överlåtas om Radio- och TV-verket medger det. Medgivande får dock inte lämnas i vissa fall enligt 5 kap. 16 § radio- och TV-lagen, t.ex. om överlåtelsen medför att mångfalden i medieutbudet inom sändningsområdet påtagligt minskar.

2.5.2 Tillståndsperiod

Varje tillståndsperiod är enligt 5 kap. 6 § radio- och TV-lagen fyra år. Den första tillståndsperioden var dock tre år, räknat från den 1 januari 2002. Det innebär att den första perioden löpte under tiden 1 januari 2002–31 december 2004 och att den andra, nu innevarande, perioden löper under tiden 1 januari 2005–31 december 2008.

En tillståndshavare har enligt 5 kap. 13 § radio- och TV-lagen rätt till förlängning med ytterligare en tillståndsperiod, dvs. fyra år, om denne senast sex månader före utgången av tillståndsperioden begär förlängning. Radio- och TV-verket kan neka förlängning endast om

- det finns grund att återkalla tillståndet,
- tillståndshavaren väsentligt har brutit mot villkor som förenats med sändningstillståndet,
- tillståndshavaren väsentligt har brutit mot bestämmelsen om sändning av eget material¹⁰ och det inte finns särskilda skäl för att tillståndet ändå ska förlängas, eller
- förändringar i tekniken eller i användningen av radiofrekvenser på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle meddelas.

Om Radio- och TV-verket inte avser att medge förlängning ska verket, senast fyra månader före tillståndsperiodens utgång, meddela tillståndshavaren att tillståndet inte kommer att förlängas.

---

¹⁰ Enligt 6 kap. 7 a § radio- och TV-lagen ska en tillståndshavare sända eget material minst tre timmar varje dygn under tiden 06.00–21.00.

I samband med att de nya reglerna om tillstånd att sända lokalradio infördes i radio- och TV-lagen uppstod frågan hur de befintliga tillstånd som hade meddelats enligt lokalradiolagen skulle hanteras. Enligt 8 § lokalradiolagen var varje tillståndsperiod åtta år och den första tillståndsperioden löpte under tiden 1 januari 1993–31 december 2000. Om tillståndshavaren begärde förlängning före utgången av perioden skulle Radio- och TV-verket förlänga tillståndet med ytterligare en period, dvs. åtta år. Endast om det fanns grund för återkallelse kunde Radio- och TV-verket vägra förlängning.

Den lösning som valdes för de befintliga tillståndshavarna var att införa särskilda övergångsbestämmelser (2001:272) i radio- och TV-lagen. Enligt punkt 3 a) i dessa bestämmelser ska, i fråga om tillstånd som har meddelats före den 1 juli 2001, lokalradiolagens bestämmelser om tillståndens längd och om rätt till förlängning tillämpas till utgången av 2008. De tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen har på begäran fått dessa förlängda till utgången av 2008.

2.5.3 Urval

När ett sändningsutrymme för ett område blir ledigt, ska detta enligt 5 kap. 3 § radio- och TV-lagen kungöras av Radio- och TV-verket. I kungörelsen ska anges sändningsområdets omfattning, sista dag för att ge in en ansökan och första dag när sändningar får bedrivas med stöd av tillståndet. Om det efter ansökningstidens utgång bara finns en sökande till ett ledigt sändningsutrymme, ska Radio- och TV-verket enligt 5 kap. 9 § radio- och TV-lagen underrätta denne om att tillstånd kommer att meddelas om avgift enligt lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område betalas inom två veckor från det att underrättelsen skickats ut. Finns det minst två sökande till ett ledigt sändningsutrymme när ansökningstiden har gått ut, ska Radio- och TV-verket enligt 5 kap. 7 § radio- och TV-lagen ge dessa möjlighet att samordna sina ansökningar före en viss dag. Regleringen i dessa delar är således densamma som i lokalradiolagen.

En väsentlig skillnad i det nya systemet, jämfört med det tidigare, är att auktionsförfarandet har ersatts av ett urvalsförfarande som Radio- och TV-verket gör. Om det efter att ansökningstiden gått ut finns mer än en sökande och dessa inte kunnat

samordna sina ansökningar, ska Radio- och TV-verket besluta om vem som ska få sändningstillståndet. Urvalskriterierna framgår av 5 kap. 8 § radio- och TV-lagen. Verket ska sträva efter

- att sändningarna i hög grad utgörs av eget material och program med lokal anknytning,
- att dominans över nyhetsförmedling och opinionsbildning motverkas,
- att möjligheterna till mångfald tas till vara, och
- att den som får tillstånd har finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva verksamheten varaktigt med god kapacitet och kvalitet.

Med eget material avses program som har tillkommit enbart för den egna verksamheten och som har bearbetats redaktionellt. I begreppet redaktionell bearbetning ligger att det har utförts ett visst mått av självständigt arbete. Det ställs dock inte krav på någon journalistisk nivå av materialet.¹¹

2.5.4 Koncessionsavgift

Koncessionsavgiften för ett sändningstillstånd som meddelats enligt radio- och TV-lagen är 40 000 kr per år. Avgiften justeras årligen med hänsyn till förändringar i det allmänna prisläget. För 2007 uppgår avgiften till 43 000 kr.

Avgiften för ett sändningstillstånd som har meddelats enligt lokalradiolagen uppgår till det belopp som tillståndshavaren betalade vid den auktion då denne fick tillståndet.¹² Beloppet justeras årligen utifrån förändringar i det allmänna prisläget. För närvarande finns det 81 tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen. Samtliga har fått sitt tillstånd genom att ha lagt det högsta budet vid en auktion. För 2007 betalar dessa tillståndshavare avgifter på mellan ca 60 000 kr och 3,7 miljoner kr. Avgifterna är högst i storstadsregionerna.¹³

---

¹¹ Se prop. 1999/2000:55 s. 43 och 51.

¹² Se punkt 2 i övergångsbestämmelserna (2001:273) till lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område.

¹³ Radio- och TV-verket, *Medieutveckling 2007* s. 36.

2.5.5 Sändningarnas innehåll

Lokalradiolagen föreskrev att varje lokalradiostation skulle sända sådana program som hade framställts särskilt för den egna verksamheten under minst en tredjedel av sändningstiden varje dygn. Ett av de uppmärksammade problemen med lokalradiolagen var dock att programutbudet endast till en mindre del bestod av program med lokal inriktning. I syfte att stärka den lokala profilen föreskrivs numera i 6 kap. 7 a § radio- och TV-lagen att eget material ska sändas minst tre timmar varje dygn under tiden 06.00–21.00.

I fråga om tillstånd som meddelats enligt lokalradiolagen gäller enligt punkt 3 b) i övergångsbestämmelserna (2001:272) till radio- och TV-lagen att lokalradiolagens bestämmelser om sändningarnas innehåll ska tillämpas till utgången av 2008. Det innebär att dessa tillståndshavare har krav på sig att sända eget material en tredjedel av sändningstiden per dygn. Materialet behöver dock inte vara redaktionellt bearbetat.

2.5.6 Reklam och annan annonsering

I 7 kap. radio- och TV-lagen finns regler om reklam och annan annonsering. Dessa regler föreskriver bl.a. att en särskild signatur ska sändas före och efter varje sändning av annonser, att personer som spelar en framträdande roll i nyhetsprogram inte får uppträda i annonser och att annonser får sändas i högst åtta minuter per timme.¹⁴ I lagen finns också regler om sponsring. Granskningsnämnden för radio och TV övervakar att reglerna om reklam och sponsring efterlevs.

2.5.7 Sanktioner och tillsyn

För att ett regelverk ska efterlevas krävs att det finns sanktioner att tillgripa vid eventuella överträdelser mot reglerna. Enligt 10 kap. 1 § radio- och TV-lagen döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet sänder program utan tillstånd till böter eller fängelse i högst sex månader. Av 10 kap. 5 § framgår att den som bl.a. bryter mot bestämmelserna om sändning av annonser och om sponsring kan påföras en särskild avgift. Den särskilda avgiften ska som lägst

---

¹⁴ Fr.o.m. den 1 februari 2008 får annonser sändas under högst tolv minuter under en timme mellan hela klockslag, se prop. 2007/08:4.

uppgå till 5 000 kr och som högst till 5 miljoner kr. Frågor om påförande av särskild avgift prövas av Länsrätten i Stockholm på ansökan av Granskningsnämnden för radio och TV.

Enligt radio- och TV-lagen samt föreskrifter i det enskilda sändningstillståndet är en tillståndshavare bl.a. skyldig att sända en viss mängd eget material och vanligtvis också en viss mängd program med lokal anknytning. Om tillståndshavaren inte uppfyller sina skyldigheter kan denne enligt 10 kap. 9 § radio- och TV-lagen föreläggas att göra så. Föreläggandet får förenas med vite.

Att återkalla ett sändningstillstånd är en inskränkning i yttrandefriheten. Utgångspunkten är därför att den som har fått ett sändningstillstånd ska få bedriva sändningsverksamhet under hela tillståndstiden och att återkallelse får ske först när det finns mycket starka skäl för det.¹⁵ I 11 kap. 5 § radio- och TV-lagen anges de fall då Radio- och TV-verket får återkalla ett sändningstillstånd, bl.a. om tillståndshavaren inte inlett sändningsverksamheten inom sex månader efter tillståndets början eller om tillståndshavaren väsentligt har brutit mot radio- och TV-lagens bestämmelser om reklam och sponsring. Ett beslut genom vilket ett tillstånd har återkallats kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

---

¹⁵ Se prop. 1999/2000:55 s. 66–68.

3 Tillstånd att sända kommersiell radio

3.1 Bakgrund

Som tidigare nämnts finns det för närvarande 89 innehavare av tillstånd att sända kommersiell lokalradio. Åtta av tillståndshavarna har fått sina tillstånd enligt radio- och TV-lagen (1996:844) medan övriga, dvs. 81 stycken, har fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen (1993:120). Samtliga tillstånd löper ut den 31 december 2008.

Den 1 juli 2001 upphörde lokalradiolagen att gälla. Bestämmelserna införlivades istället i radio- och TV-lagen och lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område (koncessionsavgiftslagen). Av punkt 3 a) och b) i övergångsbestämmelserna (2001:272) till radio- och TV-lagen framgår att vissa av lokalradiolagens bestämmelser ska gälla till utgången av 2008, bl.a. vad gäller tillståndens periodens längd och innehållet i sändningarna. Punkt 2 i övergångsbestämmelserna (2001:273) till koncessionsavgiftslagen innebär att lokalradiolagens bestämmelser om avgifter ska gälla tills vidare, dvs. även efter utgången av 2008. För nuvarande tillståndshavare tillämpas alltså till viss del skilda regler. De huvudsakliga skillnaderna består i koncessionsavgiftens storlek, tillståndens periodens längd och innehållet i sändningarna.

3.1.1 Koncessionsavgift

De tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen betalar den koncessionsavgift som fastställdes i samband med att tillståndet i fråga auktionerades ut. Vid den tidpunkten var det konkurrens om varje ledigt sändningstillstånd och det är därför ingen tillståndshavare som enbart betalar minimiavgift. Avgiften justeras årligen med hänsyn till förändringar i det allmänna pris-

läget. För 2007 uppgår den lägsta avgiften till 60 000 kr och den högsta till 3,7 miljoner kr. I genomsnitt uppgår avgiften till drygt 1,5 miljoner kr.¹ De åtta tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt radio- och TV-lagen betalar väsentligt lägre avgift, för närvarande 43 000 kr per år och tillståndshavare.²

3.1.2 Tillståndsperiodens längd

Längden på varje tillståndsperiod är åtta år för en tillståndshavare som fått sitt tillstånd enligt lokalradiolagen och fyra år för den som fått sitt tillstånd enligt radio- och TV-lagen. Regeringens avsikt, såsom framgår av propositionen till reglerna i radio- och TV-lagen, är att tillståndsperioden efter 2008 ska vara fyra år för samtliga tillståndshavare.³ Denna avsikt förefaller dock inte helt stämma överens med det sätt på vilket övergångsbestämmelserna till radio- och TV-lagen har utformats, se avsnitt 3.3 nedan.

3.1.3 Innehållet i sändningarna

En tillståndshavare som fått sitt tillstånd enligt lokalradiolagen är skyldig att sända sådana program som framställts särskilt för den egna verksamheten under minst en tredjedel av sändningstiden varje dygn. Kravet gäller till utgången av 2008.⁴ Därefter kommer dessa tillståndshavare att omfattas av det krav i 6 kap. 7 a § radio- och TV-lagen som gäller för de som fått sina tillstånd enligt radio- och TV-lagen, nämligen att eget material ska sändas minst tre timmar varje dygn under tiden 06.00–21.00. Radio- och TV-lagen ställer krav på att materialet ska ha genomgått ett visst mått av redaktionell bearbetning. Något sådant krav ställs inte i lokalradiolagen.

---

¹ För 2007 betalar de 81 tillståndshavare som delvis lyder under lokalradiolagen sammanlagt drygt 127 miljoner kr i koncessionsavgifter, se Radio- och TV-verket, *Medieutveckling 2007* s. 36.

² Se 4 b § lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område.

³ Se prop. 1999/2000:55 s. 76–77.

⁴ Se punkt 3 b) av övergångsbestämmelserna (2001:272) till radio- och TV-lagen, jämförd med 22 § lokalradiolagen.

3.2 Uppdraget

Utredningen ska enligt direktiven för uppdraget föreslå vilka villkor som bör gälla för den kommersiella radion i framtiden. Detta inbegriper bl.a. frågor om koncessionsavgiftens storlek, hur tillståndsgivningen ska gå till och vilka krav som bör ställas på sändning av eget material och program med lokal anknytning. Uppdraget ska slutredovisas under hösten 2008.

Som framgått ovan löper samtliga tillstånd att sända kommersiell radio ut den 31 december 2008. Regeringens målsättning – så som den framgår av direktiven – är att ett nytt regelverk för den kommersiella radion ska kunna träda i kraft den 1 januari 2010. Om tillstånden förlängs i enlighet med nuvarande regler innebär det att de befintliga tillstånden kommer att förlängas med fyra år, dvs. till utgången av 2012. De tillståndshavare som har fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen skulle möjligen kunna ha rätt till förlängning med åtta år, se avsnitt 3.3. Utredningen har därför i uppdrag att i detta delbetänkande föreslå de insatser och författningsändringar som behövs för att temporärt förlänga de nuvarande tillstånden i avvaktan på att nya regler kan träda i kraft.

3.3 Nuvarande regler för förlängning av tillstånd

Rätten till förlängning för de tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen styrs av punkt 3 a) av övergångsbestämmelserna (2001:272) till radio- och TV-lagen, jämförd med 8 § första stycket och andra stycket första meningen lokalradiolagen. Om en sådan tillståndshavare begär förlängning av sitt tillstånd före tillstandsperiodens utgång ska Radio- och TV-verket medge förlängning med ytterligare en period, såvida det inte finns grund för att återkalla tillståndet. Varje tillstandsperiod enligt lokalradiolagen är åtta år och det är tillräckligt att en tillståndshavare i slutet av det år som tillståndet löper ut begär att få det förlängt. Eftersom lokalradiolagens bestämmelser om rätt till förlängning gäller till utgången av 2008, och det i 8 § lokalradiolagen sägs att varje tillstandsperiod ska vara åtta år, skulle tillståndshavarna kunna ha rätt till förlängning med inte bara fyra utan åtta år.

De tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt radio- och TV-lagen kan enligt 5 kap. 13 § samma lag begära förlängning av sitt

tillstånd senast sex månader före tillståndens utgång. Radio- och TV-verket ska då förlänga tillståndet såvida det inte

1. finns grund för att återkalla tillståndet enligt 11 kap. radio- och TV-lagen,
2. tillståndshavaren väsentligt har brutit mot villkor som enligt 5 kap. 10 eller 11 §§ har förenats med sändningstillståndet,
3. tillståndshavaren väsentligt har brutit mot bestämmelsen om sändning av eget material i 6 kap. 7 a § radio- och TV-lagen och det inte finns särskilda skäl för att tillståndet ska förlängas, eller
4. förändringar i tekniken eller i användningen av radiofrekvenser på grund av internationella överenskommelser som Sverige anslutit sig till medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle meddelas.

Om Radio- och TV-verket inte avser att medge förlängning ska verket, senast fyra månader före tillståndens utgång, meddela tillståndshavaren att tillståndet inte kommer att förlängas.

Avsikten med regelverket i radio- och TV-lagen är att samtliga tillståndshavare ska följa denna lags bestämmelser efter 2008. Tillstånden ska således förlängas med fyra år och samtliga tillståndshavare bli skyldiga att sända eget material minst tre timmar per dygn under tiden 06.00–21.00. Beträffande avgifterna ska dock de som fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen även fortsättningsvis betala den avgift som fastställts vid auktion.⁵

Som berörts i avsnitt 3.1.2 förefaller regeringens avsikt att tillståndens period efter 2008 skulle vara fyra år för samtliga tillståndshavare inte helt stämna överens med det sätt på vilket övergångsbestämmelserna till radio- och TV-lagen har utformats.⁶ En strikt tolkning av dessa bestämmelser kan nämligen bedömas medföra att en tillståndshavare, som fått sitt tillstånd enligt lokalradiolagen, har rätt till förlängning med åtta år om denne begär förlängning före utgången av 2008. Lagstiftningen torde inte ge utrymme för Radio- och TV-verket att avslå en sådan begäran, såvida det inte föreligger grund för att återkalla tillståndet och därmed grund för att vägra förlängning. Detta innebär att varje befintlig tillståndshavare skulle kunna ge in en begäran om förlängning till Radio- och TV-verket före utgången av 2008 och –

⁵ Se punkt 2 i övergångsbestämmelserna (2001:273) till lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område.

⁶ Se prop. 1999/2000:55 s. 76–77 jämförd med punkt 3 a) i övergångsbestämmelserna (2001:272) till radio- och TV-lagen.

förutsatt att inte någon grund föreligger som gör att tillståndet inte får förlängas – få detta förlängt med antingen fyra år (om tillståndet har meddelats enligt radio- och TV-lagen) eller möjligen med åtta år (om tillståndet har meddelats enligt lokalradiolagen). Därmed skulle effekten av ett nytt regelsystem – som utredningen har i uppdrag att föreslå – inte kunna få genomslag på flera år.

3.4 En lag med tillfälliga bestämmelser om tillstånd att sända lokalradio

Förslag: En lag med tillfälliga bestämmelser om tillstånd att sända lokalradio införs. Lagen ska tillämpas avseende tillståndsperiodens längd och möjligheten till förlängning under tiden 1 juli 2008–31 december 2009. Dessutom ska lagen tillämpas på innehållet i sändningarna för de tillståndshavare som ursprungligen fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen.

Som angetts i avsnitt 3.2 ska utredningen föreslå de insatser och författningsändringar som krävs för att nuvarande tillstånd att sända lokalradio ska kunna förlängas i avvaktan på att ett nytt regelverk kan träda i kraft. För att inte nya fyraåriga – eller möjligen åttaåriga – tillståndsperioder ska börja löpa, räknat fr.o.m. den 1 januari 2009, föreslås att en lag med tillfälliga bestämmelser om tillståndsperiodens längd och möjligheten till förlängning av befintliga tillstånd införs. Lagen föreslås även reglera innehållet i sändningarna för de tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen. Den lagtekniska utformningen innebär att lagen under tiden 1 juli 2008–31 december 2009 ska tillämpas istället för motsvarande bestämmelser i radio- och TV-lagen och lokalradiolagen. Ikraftträdandet och giltighetstiden kommenteras närmare i avsnitt 3.8.

3.5 Tillståndperiod

Förslag: En tillståndperiod får vara högst ett år. Radio- och TV-verket ska få besluta om längden på varje tillståndperiod.

Enligt radio- och TV-lagen är varje tillståndperiod fyra år och enligt lokalradiolagen åtta år. I den tidsbegränsade lag som utredningen föreslår anges att varje tillståndperiod får vara högst ett år.

Att sända lokalradio är förknippat med stora ekonomiska investeringar. Det är därför viktigt att inte ha för korta tillståndperioder. Skälet till att utredningen nu föreslår en tillståndperiod på högst ett år är dock att det pågår ett utredningsarbete som syftar till att ta fram förslag till ett nytt regelverk för den kommersiella radion. I uppdraget ligger just att föreslå en tillfällig lösning.

Samtliga innevarande sändningstillstånd löper ut den 31 december 2008. Nya tillståndperioder kommer därmed att börja löpa den 1 januari 2009. Regeringens målsättning är att ett nytt regelverk ska kunna träda i kraft den 1 januari 2010. Genom förslaget att en tillståndperiod får vara högst ett år blir det möjligt för Radio- och TV-verket att under hösten 2008 meddela tillstånd som gäller endast under 2009. Därefter skulle ett nytt regelverk kunna träda i kraft den 1 januari 2010.

3.6 Förlängning av tillstånd

Förslag: Om en tillståndshavare ansöker om förlängning av sitt tillstånd ska detta förlängas med ytterligare en tillståndsperiod, såvida det inte finns grund för att återkalla tillståndet. Annat tillstånd än sådant som ursprungligen har meddelats enligt lokalradiolagen får dock inte heller förlängas om tillståndshavaren väsentligt har brutit mot sändningsvillkoren eller inte sänt tillräckligt mycket eget material, eller om det skett sådana tekniska eller liknande förändringar att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle meddelas.

En ansökan om förlängning ska ges in senast fyra månader före tillståndens utgång. Om Radio- och TV-verket inte avser att medge förlängning ska myndigheten senast två månader före tillståndens utgång meddela tillståndshavaren att tillståndet inte kommer att förlängas.

I avsnitt 3.3 har redogjorts för gällande regler om förlängning av befintliga tillstånd att sända lokalradio. Som framgår av det avsnittet har de tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen en mer långtgående rätt till förlängning än de som fått sina tillstånd enligt radio- och TV-lagen. I den tillfälliga lag som utredningen föreslår är reglerna materiellt sett desamma som i nuvarande regelverk. Huvudregeln är således att den som ansöker om förlängning av ett befintligt sändningstillstånd ska medges förlängning, såvida det inte finns grund för att återkalla tillståndet. Har tillståndet meddelats enligt radio- och TV-lagen ska emellertid förlängning inte heller medges om

- tillståndshavaren väsentligt har brutit mot sändningsvillkoren,
- tillståndshavaren väsentligt har brutit mot bestämmelsen att dagtid sända minst tre timmar eget material och det inte finns särskilda skäl för att tillståndet ändå ska förlängas, eller
- förändringar i tekniken eller i användningen av radiofrekvenser på grund av internationella överenskommelser medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle meddelas.

En begäran om förlängning ska enligt 5 kap. 13 § radio- och TV-lagen ges in till Radio- och TV-verket senast sex månader före tillståndsperiodens utgång. Om verket inte avser att medge förlängning ska ett sådant besked lämnas senast fyra månader före utgången av tillståndsperioden.

För en tillståndshavare som fått sitt tillstånd enligt lokalradiolagen finns ingen tidsgräns för när en begäran om förlängning ska ges in, utan det räcker att så sker före utgången av tillståndsperioden. Följaktligen finns det i dessa fall inte heller någon angiven tidsgräns för när Radio- och TV-verket måste meddela beslut om vägrad förlängning.

Det kan antas att flertalet befintliga tillståndshavare kommer att vilja få sina tillstånd förlängda efter utgången av 2008. I den lag som utredningen föreslår anges att en sådan ansökan ska ges in till Radio- och TV-verket senast fyra månader före tillståndsperiodens utgång. Det tidigare använda begreppet "begäran om förlängning" har således bytts ut mot "ansökan om förlängning", men någon saklig skillnad är inte avsedd. Om Radio- och TV-verket inte avser att medge förlängning, ska verket vara skyldigt att meddela ett sådant beslut senast två månader före utgången av tillståndsperioden. En tillståndshavare som vill ansöka om förlängning

kommer således att behöva göra detta senast den 31 augusti 2008. Ett eventuellt beslut om vägrad förlängning ska meddelas senast den 31 oktober samma år.

3.7 Sändningarnas innehåll

Förslag: En tillståndshavare som ursprungligen fått sitt tillstånd enligt lokalradiolagen ska under 2009 vara skyldig att sända sådana program som framställts särskilt för den egna verksamheten under minst en tredjedel av sändningstiden varje dygn. Det ställs inget krav på att materialet ska vara redaktionellt bearbetat.

Den som bryter mot kravet på innehållet i sändningarna kan föreläggas av Granskningsnämnden för radio och TV att uppfylla skyldigheten. Föreläggandet får förenas med vite.

En tillståndshavare som fått sitt tillstånd enligt lokalradiolagen ska till utgången av 2008 sända sådana program som framställts särskilt för den egna verksamheten under minst en tredjedel av sändningstiden varje dygn.⁷ Det finns inte något krav såsom i 6 kap. 7 a § radio- och TV-lagen, vilken är tillämplig för de tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt radio- och TV-lagen, att materialet ska ha bearbetats redaktionellt.

I direktiven sägs inget om utredningens uppdrag när det gäller kraven på sändningarnas innehåll för de som fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen. Två möjligheter står således till buds för dessa tillståndshavare efter 2008 – att de ska sända sådana program som framställts särskilt för den egna verksamheten under minst en tredjedel per dygn, eller att de ska sända eget material minst tre timmar per dag under tiden 06.00–21.00 med krav på redaktionell bearbetning. Eftersom det nu är fråga om en tillfällig lösning, som i stort sett ska innebära att samtliga tillstånd löper på oförändrat i ytterligare ett år, bedömer utredningen att de som fått tillstånd enligt lokalradiolagen inte bör omfattas av kraven i radio- och TV-lagen. De ska istället även under 2009 sända på det sätt som de gjort enligt lokalradiolagen, dvs. under minst en tredjedel av sändningstiden per dygn men utan krav på redaktionell bearbetning.

⁷ Se punkt 3 b) i övergångsbestämmelserna (2001:272) till radio- och TV-lagen, jämförd med 22 § lokalradiolagen.

Granskningsnämnden för radio och TV föreslår att liksom nu kunna utfärda föreläggande till en tillståndshavare som bryter mot kravet på sändningarnas innehåll. Föreläggandet får förenas med vite. Granskningsnämndens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.⁸

3.8 Ikraftträdande m.m.

Förslag: Lagen med tillfälliga bestämmelser för tillstånd att sända lokalradio ska gälla under tiden 1 juli 2008–31 december 2009.

Utredningen föreslår att lagen med tillfälliga bestämmelser för tillstånd att sända lokalradio ska träda i kraft den 1 juli 2008. Tidpunkten är vald med hänsyn till att 5 kap. 13 § radio- och TV-lagen föreskriver att en tillståndshavare har rätt till förlängning av sitt tillstånd om denne senast sex månader före tillståndsperiodens utgång begär förlängning. Om nya tillfälliga bestämmelser kan träda i kraft den 1 juli 2008 bedömer utredningen att Radio- och TV-verket är förhindrat att fatta beslut om nya tillståndsperioder, även om en tillståndshavare skulle ha gett in en ansökan om förlängning under första halvåret 2008. Skälet för den bedömningen är att en tillståndshavare även under slutet av en tillståndsperiod måste kunna visa att denne uppfyller kraven för förlängning. Ett beslut om förlängning kan med andra ord inte meddelas för tidigt. Genom den föreslagna lagen kommer således inte några nya fyra- eller åttaåriga tillståndsperioder att kunna meddelas med verkan fr.o.m. den 1 januari 2009. Lagen föreslås att gälla till och med den 31 december 2009.

---

⁸ Se 9 § i den föreslagna lagen, jämförd med 10 kap. 9 § första stycket 1. och 13 kap. 3 § radio- och TV-lagen.

4 Konsekvenser av förslagen

Enligt 14 § kommittéförordningen (1998:1474) ska, om förslagen i ett betänkande påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, landsting, företag eller andra enskilda, en beräkning av dessa konsekvenser redovisas i betänkandet. Om förslagen innebär samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt, ska dessa redovisas. När det gäller kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten, kommuner eller landsting, ska kommittén föreslå en finansiering.

Vidare ska enligt 15 § kommittéförordningen sådana konsekvenser av förslagen redovisas som har betydelse för den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Förslaget om att innevarande tillstånd får förlängas i högst ett år och inte i fyra eller åtta år, som nuvarande regelverk föreskriver, innebär att tillståndshavarna får svårt att planera och göra sådana investeringar i sin verksamhet som de skulle kunna göra om tillståndsperioden löpte en längre tid. Detta är således en nackdel för tillståndshavarna. Samtidigt är det ett obestridligt faktum att den kommersiella radion har gått med stora förluster under många år. Enligt vad utredningen erfarit är det endast under det senaste, eller möjligen de två senaste åren, som de två stora nätverken – MTG Radio och SBS Radio – gjort ett nollresultat eller en mindre vinst i verksamheten. Vissa tillståndshavare har framhållit att de tar ett år i taget i förhoppning om att koncessionsavgifterna framöver kommer att sänkas. I ljuset av detta bedömer utredningen att förslaget om att nuvarande tillståndshavare inte ska kunna få sina tillstånd förlängda i mer än ett år inte medför några direkta negativa ekonomiska konsekvenser för dem, jämfört med om tillstånden

skulle förlängas i fyra eller åtta år. Förslaget innebär inte heller några konsekvenser i de övriga avseenden som avses i 14 och 15 §§ kommittéförordningen.

5 Författningskommentar

1 §

Lagen är tidsbegränsad och ska under perioden 1 juli 2008–31 december 2009 tillämpas på sådana tillstånd att sända lokalradio som har meddelats enligt lokalradiolagen (1993:120) eller radio- och TV-lagen (1996:844). Lagen blir även tillämplig på eventuella nya tillstånd som meddelas efter den 1 juli 2008. Beträffande bakgrunden till och syftet med lagen, se avsnitt 3.1–3.2.

2 §

För de tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt radio- och TV-lagen finns bestämmelser om tillståndsperiodens längd och om förlängning av tillstånd i 5 kap. 6 och 13 §§ radio- och TV-lagen. Dessa bestämmelser innebär *dels* att varje tillståndsperiod ska vara fyra år, *dels* att en tillståndshavare som vill förlänga sitt tillstånd ska begära detta senast sex månader före tillståndsperiodens utgång och att förlängning ska medges såvida inte någon av de omständigheter som anges i 5 kap. 13 § första och andra stycket radio- och TV-lagen föreligger.

Har en tillståndshavare ursprungligen fått sitt tillstånd enligt lokalradiolagen ska dock – till utgången av 2008 – inte 5 kap. 6 och 13 §§ radio- och TV-lagen tillämpas, utan 8 § första stycket och andra stycket första meningen lokalradiolagen i den numera upphävda lokalradiolagen (jfr punkt 3 a) i övergångsbestämmelserna (2001:272) till radio- och TV-lagen). Nämnda 8 § föreskriver *dels* att varje tillståndsperiod ska vara åtta år, *dels* att Radio- och TV-verket vid utgången av tillståndsperioden ska förlänga tillståndet med ytterligare en tillståndsperiod om tillståndshavaren begär det. I punkt 3 a) i övergångsbestämmelserna

sägs att ett tillstånd dock inte ska förlängas om det finns grund för att återkalla det.

Paragrafen innebär att bestämmelserna i den tillfälliga lagen om tillståndens periodens längd och om förlängning av tillstånd ska tillämpas istället för motsvarande bestämmelser i lokalradiolagen respektive radio- och TV-lagen. Det kan i sammanhanget påpekas att bestämmelserna i lokalradiolagen endast skulle ha gällt under en del av lagens giltighetstid, nämligen fram till den 31 december 2008. Den tillfälliga lagen ska även tillämpas när det gäller sändningarnas innehåll för de tillståndshavare som fått sina ursprungliga tillstånd enligt lokalradiolagen.

3 §

Paragrafen anger att Radio- och TV-verket ska besluta om längden på varje tillstandsperiod och att varje sådan period får vara högst ett år.

Samtliga befintliga tillstånd löper ut den 31 december 2008. En ny tillstandsperiod kommer alltså att börja löpa den 1 januari 2009 och utgångspunkten är att den perioden ska vara ett år.

4 §

Paragrafen anger att en ansökan om förlängning ska ges in till Radio- och TV-verket senast fyra månader före tillstandsperiodens utgång. Det i nuvarande reglering använda begreppet "begäran om förlängning" har bytts ut mot "ansökan om förlängning", men någon saklig skillnad är inte avsedd.

Samtliga nuvarande tillstånd att sända lokalradio löper ut den 31 december 2008. En tillståndshavare ska således ge in en ansökan om förlängning senast den 31 augusti 2008. Ges ansökningen in senare kan den inte prövas, utan ska avvisas.

5 §

Första stycket anger huvudregeln för förlängning av ett sändningstillstånd. Om tillståndshavaren senast fyra månader före utgången av tillstandsperioden ansöker om förlängning ska tillståndet förlängas, såvida det inte finns grund för att återkalla

tillståndet. Regler om återkallelse finns i 11 kap. radio- och TV-lagen. Har ett tillstånd ursprungligen meddelats enligt lokalradiolagen får det dock inte återkallas i de fall som följer av punkt 3 c) i övergångsbestämmelserna (2001:272) till radio- och TV-lagen.

Andra stycket avser annan tillståndshavare än sådan som ursprungligen fått sitt tillstånd enligt lokalradiolagen. Uppräkningen motsvarar 5 kap. 13 § första stycket p. 2–3 och andra stycket radio- och TV-lagen. För en sådan tillståndshavare får således förlängning vägras i fler fall än för en tillståndshavare som fått sitt tillstånd enligt lokalradiolagen.

6 §

Paragrafen motsvarar 5 kap. 13 § fjärde stycket radio- och TV-lagen.

7 §

Paragrafen motsvarar delvis 5 kap. 13 § tredje stycket radio- och TV-lagen. Skillnaden är att Radio- och TV-verket senast två – och inte fyra – månader före tillståndsperiodens utgång ska meddela tillståndshavaren om tillståndet inte kommer att förlängas.

8 §

Paragrafen motsvarar 22 § lokalradiolagen, som enligt punkt 3 b) i övergångsbestämmelserna (2001:272) till radio- och TV-lagen ska tillämpas till utgången av 2008 för de tillståndshavare vars tillstånd har meddelats enligt lokalradiolagen. Enligt 22 § lokalradiolagen ska en tillståndshavare sända program som framställts särskilt för den egna verksamheten under minst en tredjedel av sändningstiden varje dygn. Något krav på redaktionell bearbetning av materialet finns inte. Genom 8 § sträcks nuvarande reglering ut till att gälla även under 2009. Dessa tillståndshavare kommer således inte att under lagens giltighetstid omfattas av kravet i 6 kap. 7 a § radio- och TV-lagen.

9 §

Paragrafen tillämpas om en tillståndshavare bryter mot kravet på sändningarnas innehåll enligt 8 §. I sak motsvarar paragrafen 30 § lokalradiolagen, vilken enligt punkt 3 b) i övergångsbestämmelserna (2001:272) till radio- och TV-lagen ska tillämpas till utgången av 2008 för de tillståndshavare som fått sina tillstånd enligt lokalradiolagen. Hänvisningen till 10 kap. 9 § första stycket 1. radio- och TV-lagen innebär att Granskningsnämnden för radio och TV får utfärda föreläggande till en tillståndshavare som bryter mot kravet på innehåll i sändningarna. Föreläggandet får förenas med vite. Granskningsnämndens beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol, jfr 13 kap. 3 § radio- och TV-lagen.

Ikraftträdande m.m.

Lagen är avsedd att träda i kraft den 1 juli 2008 och tillämpas till och med den 31 december 2009.

Alla befintliga tillstånd löper ut den 31 december 2008. Som framgår av kommentaren till 3 § ovan är utgångspunkten att den tillståndsperiod som börjar löpa den 1 januari 2009 ska vara ett år och således gälla till utgången av 2009.

Kommittédirektiv

Översyn av villkor för kommersiell radio

Dir.
2007:77

Beslut vid regeringssammanträde den 14 juni 2007

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare ges i uppdrag att föreslå vilka villkor som bör gälla för den kommersiella radion i framtiden. Uppdraget omfattar bl.a. frågor om krav på sändning av eget material och program med lokal anknytning, sponsring, koncessionsavgift, tillståndsgivning, nationell kommersiell radio och lokalradiosändningar på det s.k. AM-bandet.

Samtliga tillstånd att sända lokalradio löper ut den 31 december 2008. Utredaren skall föreslå de insatser och författningsändringar som behövs för att förlänga de nuvarande tillstånden i avvaktan på att nya regler träder i kraft.

Utredaren skall redovisa de delar av uppdraget som rör sponsring och förlängning av nuvarande tillstånd senast den 31 december 2007. Övriga delar av uppdraget skall redovisas senast den 30 september 2008.

Bakgrund

Genom lokalradiolagen (1993:120), som trädde i kraft den 1 april 1993, blev privata reklamfinansierade ljudradiosändningar (lokalradio) tillåtna (prop. 1992/93:70, bet. 1992/93:KU15, rskr. 1992/93:168). En utgångspunkt när lokalradion infördes var enligt propositionen att förstärka yttrandefriheten genom ökad mångfald i etern. Varje lokalradiostation skulle få en oberoende ställning med inriktning mot sitt lokala spridningsområde och det skulle slås vakt om programverksamhetens självständighet och lokala karaktär. Tillstånden fördelades genom auktioner. Auktionspriset blev sedan

den årliga koncessionsavgiften, där den högsta avgiften uppgår till drygt 3 miljoner kronor per år.

I november 1994 utnyttjade konstitutionsutskottet sin initiativrätt och lade fram förslag till en lag som skulle innebära att det till utgången av 1995 inte skulle beviljas nya tillstånd att sända lokalradio (bet. 1994/95:KU25, rskr. 1994/95:26). Utskottet ansåg att det var nödvändigt att se över lagstiftningen och sedan utskottet tagit ett nytt initiativ beslutade riksdagen hösten 1995 om tillfälliga bestämmelser i fråga om tillstånd att sända lokalradio (bet. 1995/96:KU16, rskr. 1995/96:50). Lagen trädde i kraft den 16 december 1995 och förlängdes vid tre tillfällen. Den 1 juli 2001 trädde nya regler för den kommersiella lokalradion i kraft (prop. 1999/2000:55, bet. 2000/01:KU22, rskr. 2000/01:222). Reglerna fördes in i radio- och TV-lagen (1996:844) samtidigt som lokalradiolagen och den tillfälliga lagen upphävdes.

Radio- och TV-verket beslutar om tillstånd för kommersiell lokalradio. Finns det flera sökanden till ett tillstånd gör verket ett urval enligt vissa kriterier som rör programinnehåll, tekniska och finansiella förutsättningar samt ägarförhållanden.

Övergångsbestämmelser

För tillstånd meddelade före den 1 juli 2001 tillämpas särskilda övergångsbestämmelser i radio- och TV-lagen och lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område. Enligt dessa skall vissa bestämmelser i den upphävda lokalradiolagen, bl.a. om tillståndsperiodens längd, innehållet i sändningarna och koncessionsavgiften, gälla till utgången av 2008. Av propositionen Kommersiell lokalradio (prop. 1999/2000:55, s. 77) framgår att avsikten är att samtliga tillståndshavare efter 2008 skall följa de nu gällande bestämmelserna i radio- och TV-lagen, men att ingen ändring av koncessionsavgifterna skall ske.

Lagrådet kritiserade förslaget att de upphävda avgiftsbestämmelserna i lokalradiolagen skall fortsätta att gälla på obegränsad tid för de befintliga tillstånden. Lagrådet ansåg att det borde finnas en sluttidpunkt även i fråga om de upphävda avgiftsbestämmelserna, lämpligen samma som gäller för övriga undantag, dvs. utgången av 2008. Den dåvarande regeringen ansåg dock att den avgift som fastställts vid auktionsförfarandet borde gälla för de befintliga tillstånden även under kommande tillståndsperioder. Regeringen

hänvisade till att villkoren för den kommersiella lokalradion sedan länge varit kända och att branschen själv medverkat till att sätta nivån på koncessionsavgifterna. En nedsättning för de nuvarande tillståndshavarna skulle däremot kunna uppfattas som oskälig i förhållande till de sökande som inte kom i fråga vid auktionerna. Regeringen påpekade vidare att den som bedriver verksamhet inom lokalradion alltid har möjlighet att frånträda sitt tillstånd och ansöka på nytt enligt det nya regelsystemet (prop. 1999/2000:55, s. 81 f.). Konstitutionsutskottet uttalade sitt stöd för regeringens ståndpunkt (bet. 1999/2000:KU15) och riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2000/01:KU22, rskr. 2000/01:222).

Den kommersiella lokalradion i dag

I dag finns 89 sändningstillstånd för kommersiell lokalradio och sändningarna når ca 75 procent av Sveriges befolkning i 38 olika sändningsområden. Av dessa tillstånd finns tio i Stockholm, fem i Göteborg och två vardera i nästan alla övriga sändningsområden.

81 sändningstillstånd är meddelade före den 1 juli 2001 och för dessa gäller vissa av de äldre reglerna i den upphävda lokalradiolagen. Koncessionsavgiften varierar mellan ca 60 000 kronor och ca 3,7 miljoner kronor per år. Avgifterna är högst i storstadsregionerna. Endast åtta tillståndshavare sänder enligt de nya reglerna och betalar en årlig koncessionsavgift på 43 000 kronor. Endast en tillståndshavare har återlämnat sitt tillstånd, ansökt på nytt och tilldelats ett tillstånd enligt det nya regelsystemet. Samtliga sändningstillstånd gäller t.o.m. den 31 december 2008.

Två stora nätverk dominerar marknaden för kommersiell lokalradio, MTG Radio och SBS Radio. Utvecklingen har gått från konkurrens till samarbete, vilket till stor del beror på ekonomiska svårigheter i branschen. En svag annonsmarknad och de höga koncessionsavgifterna försämrar lönsamheten i branschen. På flera orter i norra Sverige saknas intresse och ekonomiska möjligheter att driva en radiostation. Tillstånden har därför inte kunnat fördelas i dessa områden.

Enligt SifoMedias mätning av radiolyssnandet var den kommersiella lokalradions räckvidd, hos personer mellan 9 och 79 år, ca 35 procent ett genomsnittligt dygn under det första kvartalet 2007.

Lokalradiosändningar på AM-bandet

AM-sändningar är ett sammanfattande namn på ljudradiosändningar i frekvensbanden för kort-, mellan- och långvåg. Det finns tre frekvenser koordinerade för sändning av lokal eller regional radio på låg effekt på mellanvåg och tilldelningarna täcker i princip hela landet. Frekvenserna används emellertid inte för närvarande. I förarbetena till lokalradiolagen (prop. 1992/93:70, s. 11) sägs att tillgängligt frekvensutrymme på AM-bandet bör kunna utnyttjas för lokalradio. I samband med att lokalradiolagen upphävdes och nya regler om lokalradio fördes in i radio- och TV-lagen gjorde dock regeringen bedömningen att sändningar på AM-bandet inte skulle omfattas av de föreslagna reglerna. Motivet var bl.a. att det saknas tillräckligt intresse att använda dessa sändningsformer (prop. 1999/2000:55, s. 75).

Teknikutveckling och digitala ljudradiosändningar

Sedan införandet av kommersiell radio har nya distributionstekniker utvecklats. I dag nås radiolyssnarna inte endast via FM-nätet utan också via olika digitala distributionsvägar. Det digitala nätet för sändningar med s.k. DAB-teknik används för närvarande av Sveriges Radio AB (SR). Webbradio (radio via Internet) är i dag ett väl utvecklat medium och alltfler programföretag kompletterar sina vanliga radiosändningar med sändningar via Internet. Radiostationer som enbart sänder webbradio blir också alltfler. Tillgång till radio ges i dag även via mobiltelefonnäten och på flera digital-TV-plattformar. De flesta radiostationer erbjuder också sina lyssnare s.k. poddradio, dvs. en möjlighet att ladda ner program för att sedan lyssna på dem i datorn, mobilen eller i en mp3-spelare.

I Sverige finns två frekvenser koordinerade för sändning av digital rundradio, en nationell och en regionalt nedbrytbar. SR och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) har sedan våren 1995 haft tillstånd att sända ljudradio med digital sändningsteknik i begränsad omfattning. För närvarande når SR:s och UR:s digitala sändningar ca 35 % av hushållen genom sändningar i framför allt storstadsområdena. För kommersiella radioföretag finns utrymme avsatt i den regionalt nedbrytbara frekvensen. Inget kommersiellt radioföretag har hittills valt att sända digitalt.

I en skrivelse till riksdagen i december 2005 (skr. 2005/06:66) gjorde den dåvarande regeringen bedömningen att det inte var aktuellt att besluta om en utbyggnad av de digitala radiosändningarna med DAB-teknik. Regeringen ställde sig dock positiv till en fortsatt försöksverksamhet med olika sändningstekniker. I januari 2006 fick Radio- och TV-verket i uppdrag (U2006/342/ME) att följa utvecklingen av tekniker för digital distribution av ljudradio och att i dialog med radiobranchen ta fram underlag för en löpande bedömning av olika tekniker. Uppdraget skall redovisas slutligt senast den 30 juni 2008.

Utgångspunkter för utredningens arbete

En utgångspunkt vid införandet av den kommersiella lokalradion var att förstärka yttrandefriheten genom ökad mångfald i programutbudet. Varje lokalradiostation skulle ha en oberoende ställning med inriktning mot sitt lokala spridningsområde. I dag befinner sig den kommersiella lokalradion i en situation som skiljer sig betydligt från de utgångspunkter som vägledde införandet av privat reklamfinansierad radio. Lokalradion har som annonsmedium inte motsvarat de höga förväntningar som präglade auktionsförfarandet och bl.a. höga koncessionsavgifter har begränsat branschens utvecklingsmöjligheter. Statsmakterna har heller inte fattat beslut som har främjat branschens utveckling och egen växtkraft.

En utgångspunkt för utredningens arbete skall vara att en livskraftig kommersiell radio är viktig för mångfalden och konkurrensen på hela radioområdet. För att uppnå detta behöver den kommersiella radion förutsättningar som kan bidra till att branschen kan utvecklas av egen kraft och vara ett attraktivt publik- och annonsmedium. En målsättning skall vara att skapa ett regelverk som gäller för alla som har tillstånd att sända kommersiell lokalradio och som främjar mångfald inom radion.

Utredningsuppdraget

Utredaren skall utifrån en analys av förutsättningarna för den kommersiella radion ta fram ett underlag om vilka villkor som bör gälla för branschen i framtiden. Utredaren skall lämna de förslag till insatser och författningsändringar som föranleds av övervägandena.

I de fall utredaren lämnar förslag som har ekonomiska konsekvenser skall kostnadsberäkningar redovisas. I förekommande fall skall även relevanta EG-bestämmelser beaktas.

Frågan om regler för annonstid i radio och TV (Ds 2007:3) bereds i Regeringskansliet och skall inte ingå i utredarens uppdrag.

Frågor som anges i det följande skall särskilt övervägas.

Sändning av eget material och program med lokal anknytning

Reglerna för hur stor mängd eget material och program med lokal anknytning som måste sändas skiljer sig åt beroende på när det ursprungliga tillståndet meddelades. För tillstånd meddelade före den 1 juli 2001 gäller att sådana program som framställts särskilt för den egna verksamheten skall sändas under minst en tredjedel av sändningstiden varje dygn. Det finns inga krav på redaktionell bearbetning av materialet eller när på dygnet det egna materialet skall sändas. För tillstånd meddelade den 1 juli 2001 eller senare gäller att eget material skall sändas under minst tre timmar varje dygn under tiden 06.00–21.00. Den nya bestämmelsen medför en skärpning av kraven för vad som får räknas som eget material på så sätt att det bör ha genomgått ett visst mått av redaktionell bearbetning och vara unikt för lokalradiostationen. Dessa sändningstillstånd får också förenas med villkor som avser skyldighet att sända en viss mängd program med lokal anknytning.

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV visar att bestämmelserna om sändning av eget material ofta inte efterlevs på ett tillfredsställande sätt. Representanter för den privata radio-branschen anser att intresset är litet för program med lokal anknytning i kommersiell lokalradio hos både lyssnare och annonsörer. Program av detta slag är mycket resurskrävande och har svårt att konkurrera med SR:s regionala kanal P4.

Utredaren skall mot denna bakgrund bedöma om det finns skäl att förändra kravet på sändning av eget material eller om kravet kan avskaffas. Detsamma gäller de villkor som kan ställas avseende material med lokal anknytning. En utgångspunkt bör vara att branschen i så hög grad som möjligt själv kan bedöma i vilken mån radioutbudet bör vara unikt för en radiostation, lokalt förankrat eller redaktionellt bearbetat.

Sponsring

Enligt 7 kap. 8 § radio- och TV-lagen skall uppgift om vem som sponsrat ett program lämnas på lämpligt sätt i början och slutet av programmet eller vid ettdera tillfället. Dessutom gäller att nyhetsprogram inte får sponsras. Vid tillämpningen av bestämmelsen är en central fråga om en sändning utgör ett program eller inte. Enligt den praxis som utarbetats av Granskningsnämnden för radio och TV bör omständigheter som bl.a. särskilt namn eller egen vinjett, särskild programledare, eget tema, särskild sändningstid och längd beaktas.

Den kommersiella radions karaktär är sådan att det sker snabba skiften mellan kortare inslag, ofta med samma programledare.

Mot denna bakgrund skall utredaren analysera hur programbegreppet och bestämmelserna om sponsring i radio- och TV-lagen förhåller sig till den kommersiella radions sändningsverksamhet. Utredaren skall ta ställning till om det finns skäl att föreslå en förändring av bestämmelserna.

Förlängning av nuvarande tillstånd

För närvarande finns 89 tillståndshavare för kommersiell lokalradio. Av dessa sänder endast åtta enligt reglerna i radio- och TV-lagen. För resterande 81 tillståndshavare gäller vissa äldre regler i lokalradiolagen. Av övergångsbestämmelserna till radio- och TV-lagen framgår att vissa bestämmelser i lokalradiolagen skall gälla till och med utgången av 2008. Av övergångsbestämmelserna till lagen (1992:72) om koncessions-avgift på televisionens och radions område framgår att bestämmelserna om avgifter skall gälla tills vidare. Samtliga befintliga tillstånd att sända lokalradio löper ut den 31 december 2008. Tiden medger inte att nya villkor för den kommersiella lokalradion träder i kraft före utgången av 2008. Om tillstånden förlängs i enlighet med nuvarande regler, dvs. med fyra år, kommer de nya villkoren inte att kunna tillämpas förrän efter den tillståndsperiodens slut. Utredaren skall därför föreslå de insatser och författningsändringar som behövs för att förlänga de nuvarande tillstånden i avvaktan på att nya regler träder i kraft. De nya reglerna för den kommersiella lokalradion bör kunna träda i kraft vid årsskiftet 2009/2010.T.T

Koncessionsavgift

I dag förekommer stora variationer i nivån på koncessionsavgiften. För många tillståndshavare innebär avgiften en stor ekonomisk börda som kraftigt reducerar deras möjligheter att utveckla verksamheten. Branschen har förvisso själv medverkat till avgiftens höga nivåer, men samlade erfarenheter visar tydligt att radion som annonsmedium inte har motsvarat de högt ställda förväntningarna som präglade auktionerna. Mot denna bakgrund skall utredaren bedöma om det finns anledning att anpassa koncessionsavgiftens nivå för att bättre spegla den kommersiella radions marknads-situation.

Lokalradiosändningar på AM-bandet

Frekvenserna för sändning av lokal och regional radio på det s.k. AM-bandet används inte för närvarande. Av yttrandefrihetsgrundlagen framgår att det allmänna skall eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet. För närvarande är det oklart vad som gäller för att få tillstånd för AM-sändningar. En sådan oklarhet är inte tillfredsställande även om intresset för dessa sändningar kan antas vara relativt begränsat.

Mot denna bakgrund skall utredaren ta ställning till om radio- och TV-lagens bestämmelser om kommersiell radio i tillämpliga delar även kan avse lokalradiosändningar på AM-bandet eller om det behövs särskilda regler i radio- och TV-lagen för sådana sändningar.

Tillståndsgivning

Före den 1 juli 2001 fördelades tillstånden för kommersiell lokalradio genom auktionsförfarande där den som åtog sig att betala det högsta beloppet för den årliga avgiften också fick tillståndet.

För tillstånd meddelade efter den 1 juli 2001 gäller att Radio- och TV-verket fördelar tillstånden efter en bedömning av tre kriterier – programinnehåll, tekniska och finansiella förutsättningar samt ägarförhållanden. Finns det endast en sökande skall stationen sända minst tre timmar eget material mellan kl. 06.00 och 21.00 varje dygn. Vid konkurrens om ett tillstånd har de sökande för att

få tillståndet behövt åta sig att sända betydligt fler timmar eget och lokalt innehåll.

Utredaren skall analysera och bedöma konsekvenserna för tillståndsgivningen med utgångspunkt i övriga förslag som utredaren lämnar. Inriktningen bör vara att utlysnings- och tillståndsförfarandet baseras på ekonomiska förutsättningar hos de sökande företagen och på deras möjligheter att bidra till mångfald i radioutbudet. En stabil finansiell situation och goda konkurrensförhållanden inom radiobranschen bör eftersträvas.

Frekvensfrågor och tillstånd för nationell kommersiell radio

Tillstånd för kommersiell radio ges i dag endast för sändningar i ett lokalt sändningsområde. Samarbeta i rikstäckande nätverk kring innehållsproduktion och annonsförsäljning har gjort att den lokala förankringen successivt försvagats. Lönsamheten i branschen har varit låg.

Regeringen har gett Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att analysera frågor om bl.a. frekvensplanering och sändningseffekter på FM-bandet. I uppdraget ingår också att analysera de frekvensmässiga förutsättningarna för rikstäckande analoga ljudradiosändningar på FM-bandet (Ku2007/2232/ME). Uppdraget skall redovisas senast den 22 februari 2008.

Med utgångspunkt i PTS redovisning skall utredaren bedöma om det finns skäl att förändra frekvensplaneringen på FM-bandet för lokala sändningar. För att öka konkurrensen och mångfalden på radiomarknaden vore det önskvärt att kunna skapa utrymme för nationell kommersiell radio med ett brett och mångsidigt innehåll. Utredaren ges därför i uppdrag att, utifrån PTS redovisning, bedöma om det finns förutsättningar att införa ett eller flera tillstånd att sända nationell kommersiell radio. Utredaren skall då särskilt analysera möjligheterna att sända analogt, men för att få en helhetsbild även möjligheterna till digitala sändningar.

Utredaren skall också föreslå vilka villkor som bör gälla för bl.a. utlysnings- och tillståndsförfarande samt koncessionsavgift om ett nationellt tillstånd införs. Inriktningen skall vara att utlysnings- och tillståndsförfarandet utformas på ett sådant sätt att det ger förutsättningar för en nationell kommersiell radio med ett brett och mångsidigt innehåll.

Konsekvenserna för SR:s och UR:s verksamhet skall särskilt beaktas i ljuset av att regeringen värnar radio i allmänhetens tjänst – dess hörbarhet, tillgänglighet och möjligheter att utvecklas i en föränderlig medievärld. Även konsekvenserna för närradion skall beaktas.

Utredningsarbetet

Utredaren skall samverka med berörda myndigheter samt med Radiobranchen, SR, UR, Teracom AB och andra intressenter. Utredaren skall fortlöpande samråda med utredningen om radio och TV i allmänhetens tjänst (Ku 2007:04) samt beakta resultatet av den beredning som pågår av frågan om ändrade regler för annonstid i radio och TV.

Utredaren skall i sitt arbete noga följa arbetet inom andra områden som rör kommersiell radio. Erfarenheter från andra länder skall beaktas i den utsträckning det är motiverat.

Utredaren får utöver vad som anges i direktiven lämna de förslag till insatser och författningsändringar som utredaren finner lämpliga för att förbättra förutsättningarna för den kommersiella radion.

Utredaren skall redovisa de delar av uppdraget som rör sponsring och förlängning av nuvarande tillstånd senast den 31 december 2007. Övriga delar skall redovisas senast den 30 september 2008.

(Kulturdepartementet)

Statens offentliga utredningar 2007

Kronologisk förteckning

1. Telefonsäljning. Jo.
2. Från socialbidrag till arbete.
+ Bilaga. Fördjupningsstudier.
+ Lättläst. Sammanfattning. S.
3. Föräldraskap vid assisterad befruktning. Ju.
4. Trafikinspektionen
– en myndighet för säkerhet och skydd inom transportområdet. N.
5. Summa summarum – en fristående myndighet för utredning av anmälningar om brott av poliser och åklagare? Ju.
6. Målsägandebiträdet.
Ett aktivt stöd i rättsprocessen. Ju.
7. Den nya inskrivningsmyndigheten. M.
8. Nya förutsättningar för ekobrottsbekämpning. Ju.
9. Svenskan i världen. UD.
10. Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft. Fi.
11. Regional utveckling och regional samhällsorganisation. Fi.
12. Hälso- och sjukvården. Fi.
13. Staten och kommunerna – uppgifter, struktur och relation. Fi.
14. Renovering av bostadsmarknad efterlyses!
Om ungas möjligheter till en egen bostad.
Rapport nr 1:
Om bara någon kunde säga vad jag ska göra för att få en bostad så skulle jag göra det.
Rapport nr 2:
Måste man ha tur?
Studier av yngre på bostadsmarknaden i svenska städer.
Rapport nr 3:
Effektiv bostadsservice och förmedling av bostäder – ur ett dubbelt användarperspektiv.
Rapport nr 4:
Unga vuxna på bolånemarknaden. M.
15. Stöd för framtiden – om förutsättningar för jämställdhetsintegrering.

Idébok:
Jämställd medborgarservice. Goda råd om jämställdhetsintegreringen. En idébok för chefer och strateger.
Metodbok:
JämStöd Praktika. Metodbok för jämställdhetsintegrering. IJ.
16. Ändrad könstillhörighet – förslag till ny lag. S.
17. Äktenskap för par med samma kön.
Vigsselfrågor. Ju.
18. Arbetsmarknadsutbildning för bristyrken och insatser för arbetslösa ungdomar. N.
19. Friskare tänder – till rimliga kostnader. S.
20. Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område. Jo.
21. GMO-skador i naturen och Miljöbalkens försäkringar. M.
22. Skyddet för den personliga integriteten. Kartläggning och analys. Del 1+2. Ju.
23. Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet. Fi.
24. Veterinär fältverksamhet i nya former. Jo.
25. Plats för tillväxt? Fi.
26. Alternativ tvistlösning. Ju.
27. Auktorisation av patentombud. N.
28. Tydliga mål och kunskapskrav i grundskolan. Förslag till nytt mål- och uppföljningssystem. U.
29. Hur tillämpas expropriationslagens ersättningsbestämmelser? Ju.
30. Två nya statliga specialskolor.
+ Lättläst+ Daisy. U.
31. Alltid redo! En ny myndighet mot olyckor och kriser. Fö.
32. Tillväxt genom turistnäringen. N.
33. Släpvagnskörning med B-körkort – när kan de nya EU-reglerna börja tillämpas? N.
34. Skolgång för barn som skall avvisas eller utvisas. Ju.

35. Flyttning och pendling i Sverige. Fi.
36. Bioenergi från jordbruket – en växande resurs. + Bilagedel. Jo.
37. Vård med omsorg – möjligheter och hinder. S.
38. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2007. Nu levandes ansvar, framtida generationers frihet. M.
39. Framtidens polis. Ju.
40. Valsystem och representationseffekter. En jämförande studie av 25 länder. Ju.
41. Misstroendeförklaring och regeringsbildning 1994–2006. Regel tillämpning och författningsspolitiska alternativ. Ju.
42. Från statsminister till president? Sveriges regeringschef i ett jämförande perspektiv. Ju.
43. Bättre arbetsmiljöregler II. Skyddsombud, beställansvar, byggarbetsplatser m.m. A.
44. Tsunamibandens. Fi.
45. Utökad elektroniskt informationsutbyte. Fi.
46. Ansvarsfrågan vid odling av genmodifierade grödor. Jo.
47. Den osynliga infrastrukturen – om förbättrad samordning av offentlig IT-standardisering. N.
48. Patientdata och läkemedel m.m. S.
49. Organisationsform för VTI och SIKa. N.
50. Mångfald är framtiden. Ku.
51. Riksbankens finansiella oberoende. Fi.
52. Beslutanderätt vid gemensam vårdnad m.m. Ju.
53. Sjukhusens läkemedelsförsörjning. S.
54. Barnet i fokus
En skärpt lagstiftning mot barnpornografi. Ju.
55. Betalningstider i näringslivet. N.
56. Revisionsutskott m.m.; Genomförande av 2006 års revisorsdirektiv. Ju.
57. Etiskt godkännande av djurförsök – nya former för överprövning. Jo.
58. Hamnstrategi – strategiska hamnoder i det svenska godstransportsystemet. N.
59. Strategiska godsnoder i det svenska transportsystemet – ett framtidsperspektiv. N.
60. Sverige inför klimatförändringarna – hot och möjligheter. DVD medföljer. M. + engelsk översättning.
61. Deluppföljning 2 av den kommunal-ekonomiska utjämningen – med förslag till förändringar i kostnadsutjämningen. Fi.
62. Utjämning av kommunernas LSS-kostnader – översyn och förslag. Fi.
63. En bättre viltförvaltning med inriktning på älg. Jo.
64. Studiestödsdatalag. U.
65. Domstolarnas handläggning av ärenden. Ju.
66. Rörelser i tiden. IJ.
67. Regeringsformen ur ett könsperspektiv. En övergripande genomgång. Ju.
68. Ett decennium med personval. Erfarenheter och utfall. Ju.
69. Bestämmelser om domstolarna i regeringsformen. Expertgruppsrapport. Ju.
70. Framtidens flygplatser – utveckling av det svenska flygplatssystemet. N.
71. En starkare företagsinteckning. Ju.
72. Kommunal kompetens i utveckling. Fi.
73. Kostnader för personlig assistans. Skärpta regler för utbetalning, användning och återbetalning av assistansersättning. S.
74. Upplåtelse av den egna bostaden. Fi.
75. Att styra staten – regeringens styrning av sin förvaltning. Fi.
76. Lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpning. Ju.
77. En svensk veteranpolitik, del 1. Ansvaret för personalen före, under och efter internationella militära insatser. Fö.
78. Bolagisering för ökad konkurrens och effektivitet – förslag om att bolagisera vissa konsult- och entreprenadverksamheter i Banverket och Vägverket. N.
79. Tre nya skolmyndigheter. U.
80. Reach – genomförande och sanktioner. M.
81. Resurser för kvalitet. U.
82. Samordnad och tydlig tillsyn av socialtjänsten. + Lättläst + daisy. S.
83. Standarder och tillväxt: en kommenterad forskningsöversikt. Standards and growth: a research review. N.

84. Värdet av valdeltagande. Ju.
85. Olika former av normkontroll.
Expertgruppsrapport. Ju.
86. Bättre djurskydd – mindre krångel. Jo.
87. Ökad likvärdighet för elever med funktionshinder. + Lättläst. + Daisy. U.
88. Att lära nära.
Stöd till kommuner för verksamhetsnära kompetensutveckling inom omsorg och vård av äldre. S.
89. Rovdjuren och deras förvaltning. M.
90. Straffskalan för mord. Ju.
91. Ny företagshälsovård – ny kunskapsförsörjning. S.
92. Urkunden I Tiden
– en straffrättslig anpassning. Ju.
93. Den kommunala självstyrelsens grundlagsskydd. Expertgruppsrapport. Ju.
94. Folkomröstning i Europa.
Rättslig reglering och förekomst av folkomröstningar i 32 europeiska stater. Ju.
95. Tjänster utan gränser?
Internationalisering av offentliga sektorns tjänster. Fi.
96. Avgifter. Fi.
97. Vissa metrologifrågor. N.
98. Karriär för kvalitet. U.
99. Förhandsprövning av nättariffer m.m. N.
100. Id-kort för folkbokförda i Sverige. IJ.
101. Tydlig och öppen. Förslag till en stärkt skolinspektion. U.
102. Svenska nyhetsmedier och mänskliga rättigheter i Sverige. En översikt. IJ.
103. Bo för att leva – seniorbostäder och trygghetsbostäder. S.
104. Samverkan för lokal utveckling. IJ.
105. Territoriellt samarbete inom EU. N.
106. Lotsa rätt! N.
107. Opinionsbildande verksamhet och små myndigheter. Fi.
108. Kön, makt och statistik. N.
109. Vägval för Sieps. En översyn av Svenska institutet för Europapolitiska studier. SB.
110. Tillfälliga regler om tillstånd att sända kommersiell radio. Ku.

Statens offentliga utredningar 2007

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

Vägval för Sieps. En översyn av Svenska institutet för Europapolitiska studier. [109]

Justitiedepartementet

Föräldraskap vid assisterad befruktning. [3]
Summa summarum – en fristående myndighet för utredning av anmälningar om brott av poliser och åklagare? [5]
Målsägandebiträdet.
Ett aktivt stöd i rättsprocessen. [6]
Nya förutsättningar för ekobrottsbekämpning. [8]
Åktenskap för par med samma kön.
Vigsselfrågor. [17]
Skyddet för den personliga integriteten.
Kartläggning och analys. Del 1+2. [22]
Alternativ tvistlösning. [26]
Hur tillämpas expropriationslagens ersättningsbestämmelser? [29]
Skolgång för barn som skall avvisas eller utvisas. [34]
Framtidens polis. [39]
Valsystem och representationseffekter.
En jämförande studie av 25 länder. [40]
Misstroendeförklaring och regeringsbildning 1994–2006.
Regeltillämpning och författningpolitiska alternativ. [41]
Från statsminister till president?
Sveriges regeringschef i ett jämförande perspektiv. [42]
Beslutanderätt vid gemensam vårdnad m.m. [52]
Barnet i fokus
En skärpt lagstiftning mot barnpornografi. [54]
Revisionsutskott m.m.; Genomförande av 2006 års revisorsdirektiv. [56]
Domstolarnas handläggning av ärenden. [65]
Regeringsformen ur ett könsperspektiv.
En övergripande genomgång. [67]

Ett decennium med personal.
Erfarenheter och utfall. [68]
Bestämmelser om domstolarna i regeringsformen. Expertgruppsrapport. [69]
En starkare företagsinteckning. [71]
Lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpning. [76]
Värdet av valdeltagande. [84]
Olika former av normkontroll.
Expertgruppsrapport. [85]
Straffskalan för mord. [90]
Urkunden I Tiden
– en straffrättslig anpassning [92]
Den kommunala självstyrelsens grundlagsskydd. Expertgruppsrapport. [93]
Folkomröstning i Europa.
Rättslig reglering och förekomst av folkomröstningar i 32 europeiska stater. [94]

Utrikesdepartementet

Svenskan i världen. [9]

Försvarsdepartementet

Alltid redo! En ny myndighet mot olyckor och kriser. [31]
En svensk veteranpolitik, del 1.
Ansvaret för personalen före, under och efter internationella militära insatser. [77]

Socialdepartementet

Från socialbidrag till arbete.
+ Bilaga. Fördjupningsstudier.
+ Lättläst. Sammanfattning. [2]
Ändrad könstillhörighet – förslag till ny lag. [16]
Friskare tänder – till rimliga kostnader. [19]
Vård med omsorg – möjligheter och hinder. [37]
Patientdata och läkemedel m.m. [48]
Sjukhusens läkemedelsförsörjning. [53]

Kostnader för personlig assistans.
Skärpta regler för utbetalning, användning
och återbetalning av assistansersättning.
[73]

Samordnad och tydlig tillsyn av socialtjänsten.
+ Lättläst + daisy. [82]

Att lära nära.
Stöd till kommuner för verksamhetsnära
kompetensutveckling inom omsorg och
vård av äldre. [88]

Ny företagshälsövård – ny kunskaps-
försörjning [91]

Bo för att leva – seniorbostäder och trygghets-
bostäder. [103]

Finansdepartementet

Hållbar samhällsorganisation med
utvecklings-
kraft. [10]

Regional utveckling och regional samhälls-
organisation. [11]

Hälsa- och sjukvården. [12]

Staten och kommunerna – uppgifter, struktur
och relationer. [13]

Genomförande av tredje penningtvätts-
direktivet. [23]

Plats för tillväxt? [25]

Flyttning och pendling i Sverige. [35]

Tsunamibandet. [44]

Utökat elektroniskt informationsutbyte. [45]

Riksbankens finansiella oberoende. [51]

Deluppföljning 2 av den kommunal-
ekonomiska utjämnings – med förslag
till förändringar i kostnadsutjämnings.
[61]

Utjämnings av kommunernas LSS-kostnader
– översyn och förslag. [62]

Kommunal kompetens i utveckling. [72]

Upplåtelse av den egna bostaden. [74]

Att styra staten – regeringens styrning av sin
förvaltning. [75]

Tjänster utan gränser?
Internationalisering av offentliga sektorns
tjänster. [95]

Avgifter. [96]

Opinionsbildande verksamhet och små
myndigheter. [107]

Utbildningsdepartementet

Tydliga mål och kunskapskrav i grundskolan.
Förslag till nytt mål- och uppföljnings-
system. [28]

Två nya statliga specialskolor.
+ Lättläst + Daisy. [30]

Studiestödsdatabas. [64]

Tre nya skolmyndigheter. [79]

Resurser för kvalitet. [81]

Ökad likvärdighet för elever med
funktionshinder. + Lättläst. + Daisy. [87]

Karriär för kvalitet. [98]

Tydlig och öppen. Förslag till en stärkt skol-
inspektion. [101]

Jordbruksdepartementet

Telefonförsäljning. [1]

Administrativa sanktioner på yrkesfiskets
område. [20]

Veterinär fältverksamhet i nya former. [24]

Bioenergi från jordbruket – en växande resurs.
+ Bilagedel. [36]

Ansvarsfrågan vid odling av genmodifierade
grödor. [46]

Etiskt godkännande av djurförsök
– nya former för överprövning. [57]

En bättre viltförvaltning med inriktning
på älg. [63]

Bättre djurskydd – mindre krångel. [86]

Miljödepartementet

Den nya inskrivningsmyndigheten. [7]

Renovering av bostadsmarknad efterlyses!
Om ungas möjligheter till en egen bostad.
Rapport nr 1:
Om bara någon kunde säga vad jag ska göra
för att få en bostad så skulle jag göra det.
Rapport nr 2:
Måste man ha tur?
Studier av yngre på bostadsmarknaden
i svenska städer.
Rapport nr 3:
Effektiv bostadsservice och förmedling
av bostäder – ur ett dubbelt användar-
perspektiv.
Rapport nr 4:
Unga vuxna på bolånemarknaden. [14]

GMO-skador i naturen och Miljöbalkens
försäkringar. [21]

Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2007.
Nu levandes ansvar, framtida generationers
frihet. [38]

Sverige inför klimatförändringarna – hot och
möjligheter. DVD medföljer. [60]
+ engelsk översättning.

Reach – genomförande och sanktioner. [80]

Rovdjuren och deras förvaltning. [89]

Näringsdepartementet

Trafikinspektionen

– en myndighet för säkerhet och skydd inom transportområdet. [4]

Arbetsmarknadsutbildning för bristyrken och insatser för arbetslösa ungdomar. [18]

Auktorisation av patentombud. [27]

Tillväxt genom turistnäringen. [32]

Släpvnagskörning med B-körkort
– när kan de nya EU-reglerna börja tillämpas? [33]

Den osynliga infrastrukturen
– om förbättrad samordning av offentlig IT-standardisering. [47]

Organisationsform för VTI och SIKA. [49]

Betalningstider i näringslivet. [55]

Hamnstrategi – strategiska hamnoder i det svenska godstransportsystemet. [58]

Strategiska godsnoder i det svenska transportsystemet – ett framtidsperspektiv. [59]

Framtidens flygplatser – utveckling av det svenska flygplatssystemet. [70]

Bolagisering för ökad konkurrens och effektivitet – förslag om att bolagisera vissa konsult- och entreprenadverksamheter i Banverket och Vägverket. [78]

Standarder och tillväxt: en kommenterad forskningsöversikt. Standards and growth: a research review. [83]

Vissa metrologifrågor. [97]

Förhandsprövning av nättariffer m.m. [99]

Territoriellt samarbete inom EU. [105]

Lotsa rätt! [106]

Kön, makt och statistik. [108]

Integrations- och jämställdhetsdepartementet

Stöd för framtiden – om förutsättningar för jämställdhetsintegrering.

Idébok:

Jämställd medborgarservice. Goda råd om jämställdhetsintegreringen. En idébok för chefer och strateger.

Metodbok:

JämStöd Praktika. Metodbok för jämställdhetsintegrering. [15]

Rörelser i tiden. [66]

Id-kort för folkbokförda i Sverige. [100]

Svenska nyhetsmedier och mänskliga rättigheter i Sverige. En översikt. [102]

Samverkan för lokal utveckling. [104]

Kulturdepartementet

Mångfald är framtiden. [50]

Tillfälliga regler om tillstånd att sända kommersiell radio. [110]

Arbetsmarknadsdepartementet

Bättre arbetsmiljöregler II. Skyddsombud, beställansvar, byggarbetsplatser m.m. [43]